

TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETİMİNDE KULLANILAN DERS KİTAPLARININ ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME ÇISINDAN İNCELENMESİ*

Ali Göçer

Özet

Dil öğretimi ne kadar çok uyaranlı bir ortamda sürdürülürse o oranda hedefe ulaşılabilir ve öğrenen durumundaki bireyler temel dil becerilerini istenilen seviyede edinebilirler. Bu bakımından öğretmenlerin, çevre imkanlarını, öğrenen özelliklerini iyi bilmesi ve öğrenme ortamını değişik materyallerle zenginleştirerek etkinliklerini gerçekleştirmesi gerekir. Öğrenme – öğretme sürecinin etkili kılınmasında önemli bir materyal olan ders kitaplarının niteliğini artıran temel özelliklerinden biri, ölçme ve değerlendirme bölümlerinin yeterli ve zengin olmasıdır. Ölçme ve değerlendirmeyi sürecin her aşamasında dinamik tutan, yapılan değerlendirme sonuçlarından hareketle sürece yön veren bir değerlendirme anlayışı ders kitabının değerini artırır.

Bu çalışmada, Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan Yabancılar İçin Türkçe (Ankara Üniversitesi TÖMER, Hitit Yay.), Yabancılar İçin Türkçe (Gazi Üniversitesi TÖMER Yay.) ve Gökkuşluğu Türkçe Öğretim Seti (Dilset Yay.) adlı kitaplar konu/etkinlik içi ve ünite/tema sonu ölçme ve değerlendirme bölümleri incelenmiştir. İncelemede gerek etkinlik içi, gerekse ünite/tema sonu ölçme ve değerlendirme uygulamalarında kullanılan soruların çeşitliliği, temel dil becerilerine yönelik olup olmadığı ve öğrencilerin edindikleri dil becerilerini geliştirebilecekleri uygulama alanları, çalışma yapıları, yönerge, yönlendirme vb. bulunup bulunmadığına bakılmıştır.

Anahtar Sözcükler: *Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi, ders kitabı, ölçme ve değerlendirme.*

* Bu çalışma Gazi Üniversitesinde 22- 23 Kasım 2007 tarihleri arasında düzenlenen *Türkiye 'de Yabancı Dil Eğitimi Ulusal Kongresinde* sunulan bildiri temel alınarak geliştirilmiştir.

ANALYSIS OF TEXTBOOKS IN MEASURING AND EVALUATING USED IN TEACHING TURKISH AS A FOREIGN LANGUAGE

Summary

When a language is taught in a setting with a lot of stimuli, the goal might be achieved in paralel to that setting and the individuals learning that language may be able to acquire the basic language skills at the desired level. Therefore, teachers should know the learning setting and the abilities of the learning people very well and should perform the teacing activities by enriching the learning environment with a wide range of material. One of the basic features that improve the quality of the textbooks which are an important material in the process of learning and teaching is that measurement and evaluation sections should be sufficient and rich in variety. Textbooks having an understanding of evaluation which keeps the measurement and evaluation system dynamic in all phases of the process and which shapes the process by taking the evaluation results into consideration enhance the value of the textbooks.

In this study, we investigated the measurement and evaluation in- subject /activity and end of unit / theme sections of the books used in teaching Turkish as a foreign language; 'Turkish For Foreigners' (by Ankara University TÖMER, Hittite Publications); 'Turkish For Foreigners' (by Gazi University TÖMER Publications) and 'Rainbow Turkish Teaching Set' (by Language Set Publications). In this study it was investigated whether the questions used in the applications of measurement and evaluation of in- subject /activity and end of unit / theme sections had a variety of exercise, whether they were oriented to acquiring language skills and whether they included areas of application, work leaves, instructions and reference sections.

Key words: *Teaching Turkish as a foreign language, textbook, measurement and evaluation*

1. Giriş

Ders kitapları, eğitimin amaçlarını gerçekleştirmek üzere öğrencinin öğrenme yaşantılarına kaynaklık eden öğretim materyallerinden biri, hatta birçok durumda tek öğretim materyalidir (Halis, 2002: 51). Öğrenme-öğretme sürecinde öğrencilerin neler öğreneceğini, öğretmenlerin neler öğreteceğini önemli ölçüde etkileyen bir kaynak (Küçükahmet, 2003: 18) olarak kullanılmaktadır. Dil öğretiminin temel unsuru olan kitaplardır. Tosun (2005: 26), David Nunan'ın *Second Language Teaching and Learning* (1999) adlı kitabında verdiği sormacayı temel olarak oluşturduğu gereksinim araştırması sormacasında *öğretilecek dili bir ders kitabından izleme ve çalışma* maddesine yer vermiştir. Bu da göstermektedir ki ders kitapları öğrenme-öğretme sürecinin temel gereksinimidir. Kapsamlarının eşgüdüm içerisinde oluşturulduğu *Ders kitabı, dil bilgisi* ve öğrenciler için *alıştırma kitabı* olarak ayrı ayrı hazırlanmaktadır. Kitaplar öğrenme-öğretme sürecinin vazgeçilmez görsel araçlarındandır (Demirel, 1993: 91). Dil öğretiminde öğrenci çalışma kitabı kullanmanın önemli kazanımları vardır. Önemli dil öğretim yöntemlerinden *bilişsel yöntem* savunucularının vurguladıkları, düşünerek öğrenmeye ve tekrar yerine anlamlı alıştırmaya (Aydın, 1996: 5) ortam hazırlama bakımlarından çalışma kitaplarının işlevi yadsınamaz. Çalışma kitapları, öğrenme ve öğretme sürecinde etkinliklerin bir düzen içerisinde gerçekleşmesine ve öğrencilerin öğrendiklerini uygulama ile beceriye dönüştürmelerine zemin oluşturma gibi önemli işlevleri yerine getirmektedir. Bu konuda Demircan (1990: 195), öğrenci etkinliğini keşfederek öğrenmenin (discovery learning) gerçekleşmesi açısından önemli gördüğünü ifade etmektedir. Türkçe öğretiminde öğretici metinleri anlama, yazınsal metinlerin iletlerini anlamlandırma vb. çalışmalarla Türkçenin anlatım gücünü yansıtmaya için öğrenme-öğretme sürecinde kullanılan araçların karikatürle zenginleştirilmesi, dersin bilgi aktarıcılığından çıkarılarak öğrencilerin sürecin birer öznesi konumuna getirilmesi gerekmektedir (Sever, 2007: 229). Öğrencilerin istenilen dil becerilerini edinmelerinde ders kitapları kolay ulaşılabilir olması, tüm öğrenciler tarafından yaygın bir şekilde kullanılması, tema ve konulara uygun metinlerden oluşması, öğrenci seviyesine uygunluğu, görsel özelliği, öğrenci çalışma kitabıyla uyumu ve ölçme-değerlendirme bölümleriyle önemi daha da artmaktadır. İçerdikleri bilgi ve görsellerle öğrenenlerin ilgisini çekmede ve öğretilcek konulara yöneltmede, bilgiye bizzat öğrencilerin ulaşmalarına ortam hazırlama ve yönlendirmeleriyle öğretimi bireyselleştirme gibi önemli işlevleri vardır.

Ders kitaplarında öğrencileri çalışmaya, araştırmaya, düşünmeye özendirici araştırma konuları ve hazırlık soruları yer almalıdır (Demirel, 2000: 40). Öğrenme-öğretme sürecinin her aşamasında ölçme-değerlendirme çalışmalarının dinamik bir şekilde sürdürülmesi gerekmektedir. Ölçme-değerlendirme çalışmaları dönem ya da kurların başladığı ilk günden son güne kadar etkin bir şekilde devam etmektedir.

Bu bakımdan, ölçme-değerlendirme çalışmaları öğrenme-öğretme sürecinin vazgeçilmez bir ayağıdır. Ölçme-değerlendirme uygulamaları çalışmaların amaca uygun yürütülmesini sağlaması ve öğrencilerin belirlenen kazanımları edinme durumunu belirlemesi ve sonraki çalışmalara ışık tutması açısından önem arz etmektedir.

Ölçme-değerlendirme etkinlikleri, bütüncü işleviyle öğrenci kazanımları açısından öğrenme-öğretme sürecine aşağıdaki açılımları sağlayabilir:

Öğrencilerin çalışmalara hazır bulunuşlukları belirlenebilir.

Öğrenciler değişik öğrenme durumlarına hazırlanabilirler.

Öğrenme-öğretme sürecinde kalıcı öğrenmelerin gerçekleşmesi için hedef kitlenin bireysel farklılıklarının belirlenmesi ve uygulamaların buna göre çeşitlenerek ortam ilginç kılınabilir.

Konuların tüm sınıf öğrencilerince öğrenilip öğrenilmediği, öğrencilerin o konu kapsamında edinmeleri gereken kazanımları edinme durumları değerlendirme çalışmalarıyla belirlenir. Yeni öğrenilecekler için öğrenmelerin temel teşkil etmesi (binişiklik) ve tüm konuların içselleştirilerek kavratılması mümkün olabilir.

Ders işleyiş biçiminin tasarlanması ve planlanması da ölçme-değerlendirme çalışmalarının verileri ışığında yapılabilir. Öğrencilerin öğrenme durumları, belirlenen kazanımları edinme ve günlük yaşamda kullanma (konuşma, iletişim, problem çözme, sorulan sorulara yeterli yanıt verme ve etkili bir yazılı anlatım vb.) durumları belirlenerek sonraki çalışmaların içeriği ve seviyesi buna göre ayarlanabilir.

Öğrenme-öğretme sürecinde gerçekleştirilen etkinlikler ile belirlenen hedeflere ulaşma durumu, kitaplardaki ölçme-değerlendirme bölümleri ve öğretmenlerin uyguladıkları diğer değerlendirme yöntemleriyle belirlenir. Kitaplardaki *etkinlik içi* ve *tema sonu ölçme-değerlendirme* bölüm ve uygulamaları aşağıdaki özellikleri taşıması gerekir:

Öğrencilerin anlamada güçlük çektiği alanları tespit ederek onları tanıma, bireysel farklılıklarından haberdar olma ve çalışmaları buna göre planlamaya imkan tanımalıdır.

Öğrenme ve öğretme sürecindeki her etkinliğin kazanımlarını edinme durumunu belirlemede yardımcı olmalıdır.

Kitaplardaki ölçme-değerlendirme bölümleri öğrencilerin kendilerini değerlendirmelerine fırsat vermeli, ne anladığını ve ne yapabildiğini keşfetmelerine ortam sunmalıdır.

Ders işleyiş sürecinde ölçme-değerlendirme çalışmaları iki koldan yürütülmektedir:

I. Ders işleyişini biçimlendiren ve sürece yön veren **etkinlik içi değerlendirme** çalışmaları:

a. İşleyiş öncesi *ön değerlendirme*: Tema içinde yer alan metinlerin baş kısmında öğrencileri zihinsel olarak hazırlayacak hazırlık sorularından oluşur. *Metin önü/başı hazırlık soruları*yla öğrencilerin zihinsel hazırlanmaları sağlandığı gibi hazır bulunuşluk seviyelerinin belirlenmesi ile dersin işlenişine ve konunun içeriğinin ayarlanmasına ışık tutmaktadır.

b. İşleyiş sırasında *ara değerlendirmeler*: Hem öğrencilerin dikkatlerini zinde tutmak hem de üst düzey ve kalıcı bir öğrenme sağlamak için işleyiş sırasında birtakım sorular sorarak metni kavratma ve metin aracılığıyla dil bilgisel unsurların işlevini sezdirici tekniklere başvurulmaktadır. Öğretmenin ara değerlendirme soruları yoluyla öğrencilerden aldığı yanıtlar dersin bundan sonraki işleyişine yön verecek ve konunun öğrencilerce özümsemeye daha iyi öğrenilmesini sağlayacaktır.

c. İşleyiş bitiminde *son değerlendirme*: Tema kapsamında işlenen metinle ilgili olarak öğrenci kazanımlarının seviyesini belirleyecek metin altı soruları ve mevcut metin altı sorulara ek sorular oluşturma çalışmalarına yer verilmelidir.

II. **Tema¹ sonu ölçme-değerlendirme** çalışmaları: İşlenen metinlerle ilgili tüm etkinliklerden sonra öğrencilerin hedeflenen kazanımlara ulaşma düzeyini belirlemek amacıyla her tema sonunda değişik soru türlerinden oluşan *tema sonu ölçme-değerlendirme* bölümleri bulunmaktadır.

Hem *etkinlik içi* hem de *tema sonu ölçme-değerlendirme bölümleri* süreçteki öğrenme-öğretme çalışmalarının verimliliğine büyük ölçüde katkı yapmaktadır. Bu bakımdan, ders kitaplarındaki *etkinlik içi* ve *tema sonu değerlendirme* bölümleri, öğrencilerin daha iyi öğrenmelerine kapı aralayıcı uygulamalar içermesi gerekir. Bu bağlamda kavramlar arasında anlam ilişkisi kurma, öykü tamamlama, resimle ifade etme, kavram haritaları, çalışma kâğıtları kullanma vb. etkinliklerle yaparak-yaşa-yarak öğrenme ortamının hazırlanması öğrencilere önemli kazanımlar sağlayacaktır. Bu tür çalışmalar, öğrencilerin kendilerini gerçekleştirmelerine ve ileri davranış örnekleri sergilemelerine yardımcı olacaktır. Ders kitapları da süreçte bu çalışmalara zemin oluşturması bakımından önemlidir.

1 Belli bir konu çerçevesinde birkaç metin kullanılarak kendi içinde bir bütünlük oluşturan bağımsız bölümler Ankara Üniversitesi TÖMER Hitit Yayını Türkçe kitaplarında ünite, Gazi Üniversitesi TÖMER Yayını Türkçe kitaplarında bölüm / ünite, Dilset Yayınları Gökkuşacağı Türkçe kitaplarında ise konu olarak adlandırılmıştır. Türkçe kitaplarında tematik yaklaşımın gereği olarak bu bağımsız bölümlere tema denilmesinin uygun olduğunu düşünmekteyiz.

2. Araştırmada İncelenen Ders Kitaplarının Genel Nitelikleri

Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan ders kitapları, Türkiye’de Türkçenin yabancı dil olarak öğretimini yürüten kurumların uzmanları tarafından hazırlanmış ve değerlendirme komisyonlarından geçmiştir. Ancak, ölçme-değerlendirme uzmanlarının isimleri belirtilmemiştir. İncelenen kitaplardan Dilset yayınları her seviye için ders kitabı, çalışma kitabı ve dil bilgisi kitabını bağımsız olarak hazırlamıştır. Ankara Üniversitesi TÖMER, üç aşamadan oluşan her kurda Hitit *Yabancılar İçin Türkçe* ve Hitit *Öğrenci Çalışma Kitabı* adında iki kitap hazırlamıştır. Gazi Üniversitesi TÖMER ise, tüm seviye grupları için *Yabancılar İçin Türkçe 1*, *Yabancılar İçin Türkçe 2*, *Yabancılar İçin Türkçe Dil Bilgisi* ve *Yabancılar İçin Türkçe Deneme Sınavları* adlı kitap setini kullanmaktadır. Gazi Türkçe Kitaplarının sonunda her temada geçen yeni kelimelerin listesi ile dil bilgisi kitabının sonunda konu dizini verilmiş olması kitapların kullanım kolaylığını artırmaktadır. İncelemeye tabi tutulan üç ayrı kitap setinin ölçme-değerlendirme yaklaşım ve uygulamalarının farklı olduğu görülmektedir.

2.1. Kısaltma ve Tanımlar

Hitit: Ankara Üniversitesi TÖMER (Türkçe Öğretim Merkezi) yayını Türkçe ders kitapları

Gazi: Gazi Üniversitesi TÖMER (Türkçe Öğretim, Araştırma ve Uygulama Merkezi) yayını Türkçe ders kitapları

Dilset: Dilset Yayınları Gökkuşluğu Türkçe ders kitapları

DK: Ders Kitabı

ÇK: Çalışma Kitabı

DBK: Dil Bilgisi Kitabı

DSK: Deneme Sınavları Kitabı

Eİ: Etkinlik İçi Değerlendirme

TS: Tema Sonu Ölçme-Değerlendirme

TCS: Türkiye Cumhuriyeti Sınavı

YÖS: Yüksek Öğretim Sınavı

3. Problem

Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan ders kitaplarındaki ölçme-değerlendirme bölümlerinin dil öğrenimi ve öğretimine katkısı ne düzeydedir?

3.1. Alt Problemler

Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan ders kitaplarının etkinlik içi ve tema sonlarında yer alan soruların işlenen konuların içeriklerine uygun mudur?

Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan ders kitapları etkinlik içi ve tema sonlarında yer alan soruların temel dil becerilerine dağılımı dengeli midir?

Ders kitaplarındaki etkinlik içi ve tema sonu ölçme-değerlendirme bölümleri; kapsam, metin kullanma, soru çeşidi (eşleştirmeli, çoktan seçmeli, açık uçlu, doğru-yanlış...), seviyeye uygunluk, anlaşılma vb. yönlerden hedef kitlenin seviyesine uygun mudur?

4. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan ders kitaplarındaki ölçme-değerlendirme bölümlerinin yeterliliğini ile dil öğrenme-öğre-time sürecine katkısının ne düzeyde olduğunu belirlemek ve birtakım önerilerde bulunmaktır.

5. Yöntem

Araştırmada, *nitel araştırma yaklaşımıyla doküman incelemesi* yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırma yaklaşımı ve söz konusu yöntem çerçevesinde Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan ders kitapları *tarama tekniği* ile incelenmiştir. İncelemeye tabi tutulan kitaplar, ölçme-değerlendirme bakımından uygulanabilirlik, dil becerilerini edindirmede sürece katkı düzeyi vb. nitelikleri belirlenmeye çalışılmıştır.

5.1 Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evreni Türkiye’de Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan ders kitaplarından oluşmaktadır. Türkiye’de Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi amacıyla, Ankara Üniversitesi TÖMER Türkçe Öğretim Merkezlerinde okutulmakta olan *Hitit Yabancılar için Türkçe* (seviye 2); Gazi Üniversitesi TÖMER Türkçe Öğretim Merkezinde okutulmakta olan *Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı 2* ve Dilset Yayınları tarafından yeni öğrenenler için hazırlanmış *Gökkuşluğu Türkçe Öğretim Seti* (seviye 2) kitapları örneklem olarak seçilmiştir.

5.2. Sınırlılıklar

Araştırmada incelenmek üzere Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılmakta olan *Hitit Yabancılar için Türkçe* (seviye 2); Gazi Üniversitesi Türkçe

Öğretim Merkezinde okutulmakta olan Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı 2 ve Dilset Yayınları Gökkuşuğu Türkçe Öğretim Seti (seviye 2) kitapları, bu kitaplardaki ölçme-değerlendirme bölümleriyle sınırlı tutulmuştur.

5.3. Verilerin Analizi

Örneklemdaki ders kitapları tarama tekniği kullanılarak, ölçme-değerlendirme açısından önemli görülen bölümleri içerip içermediği; etkinlik içi ve tema sonlarında kullanılan soruların türü; farklı soru ve uygulamalara yer verme ve bunların öğrenme alanlarına dağılım durumu; ölçme-değerlendirme çalışmalarını metin aracılığıyla yürütme ve bu bölümlerde sorulan sorulara ait yanıt anahtarı bulundurma durumu gibi nitelikler araştırılmıştır. Elde edilen verilerin çizelgelerle sunumunda olumlu nitelik 'E' (Evet), olumsuz durum 'H' (Hayır), olumlu ancak eksik görülen nitelik de 'Y' (Yetersiz) kodu ile belirtilmiştir. Temel alınan ölçüte göre, sınıflamada taranan durum ya da niteliğin taranan bölümdeki sıklık durumundan hareket edilmiş, görülen nitelik ya da durum üç ve daha fazla görülmüşse 'E', hiç görülmemişse 'H', bir-iki kez görülmüşse 'Y' olarak kodlanmıştır.

6. Bulgular ve Yorum

Araştırmada, Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan ders kitaplarının ölçme-değerlendirme bölümleri belirlenen ölçütler doğrultusunda taranarak aşağıdaki bulgulara ulaşılmıştır. Tarama yapılan bölümde belirlenen özelliklere ait verilerden hareketle yorumlama yapılmış, incelenen kitapların ölçme-değerlendirme açısından sahip oldukları özelliklere yönelik birtakım çıkarımlarda bulunulmuştur.

Çizelge 1. Tema / Bölüm ve Etkinlik Sayısıyla Tema / Bölüm Başına Düşen Ortalama Etkinlik Sayısının Dağılım Durumu

Ders Kitabının Yayınevi / Kur Seviyesi	Tema / Bölüm Sayısı	Toplam Alıştırma / Etkinlik Sayısı	Tema / Bölüm Başına Düşen Ortalama Etkinlik / Alıştırma Sayısı
Hitit / Seviye 2	16	208	13
Gazi / Seviye 2	10	170	17
Dilset / Seviye 2	16	158	10

Ankara TÖMER'in *Yabancılar İçin Türkçe* kitabında tema Sayısı 16; Gazi TÖMER'in *Yabancılar İçin Türkçe* kitabında bölüm Sayısı 10 ve Dilset *Türkçe* kitabında konu sayısı da 16'dır. İncelenen ders kitaplarının tema kapsamındaki etkinlik sayısında farklılıklar görülmektedir. Gazi Türkçe kitabında bölüm başına düşen etkinlik sayısı diğerlerinden fazla görünmesinin sebebi bölüm sayısının az olmasından kaynaklanmaktadır. Bu durumda dil becerilerinin kazandırılması ve etkin kullanımı için bir fırsat olarak görülen etkinlikler konusunda en fazla imkânı Hitit *Yabancılar İçin Türkçe* kitabının sunduğu ifade edilebilir.

Çizelge 2. Tema/Bölüm İçerisindeki Alıştırma/Etkinliklerin Öğrenme Alanına / Temel Dil Becerilerine Dağılım Durumu

Ders Kit.nın Y.levi/Kur Seviyesi	Alıştırma/Etkinliklerin Öğr. Alanı ve Temel Dil Bec.ne Göre Dağılımı						Etkinliklerin İçerik Özellikleri
	Okuma / Anlama	Dinleme / Anlama	Konuşma (Sözlü Anlatım)	Yazma (Yazılı Anlatım)	Dil Bilgisi	Diğer (ölçme ve Değ.me vb.)	
Hitit / Seviye 2	35	19	25	23	105	1	Etkinlikler/alıştırmalar dil becerilerini geliştirme, konuları pekiştirme ve etkinlik içi ölçme- değerlendirme amacıyla yapılmaktadır.
Gazi / Seviye 2	40	10	40	40	40	-	Etkinlikler/alıştırmalar dil becerilerini geliştirme, konuları pekiştirme ve etkinlik içi değerlendirme şeklinde gerçekleştirilmektedir.
Dilset / Seviye 2	18	32	21	16	32	39	Tema / Bölüm içerisinde bağımsız <i>Değerlendirme</i> başlığı altında farklı soru türleriyle dil becerilerinin edinme durumu belirlenmeye çalışılmıştır.

Ankara TÖMER ve Gazi TÖMER'in Türkçe ders ve çalışma kitaplarında her tema kapsamında az da olsa etkinlik içi değerlendirme uygulamalarına yer verilmiştir. Dilset Türkçe ders ve çalışma kitaplarında ise her tema sonunda *Değerlendirme* başlığı altında bağımsız ölçme-değerlendirme bölümü yer almaktadır.

Çizelge 3. Ders Kitaplarının Etkinlik İçi (Hazırlık, Metin Altı Soruları ve Çalışma Kitabı Etkinlik İçi Değerlendirme) ve Tema Sonu Ölçme-Değerlendirme Bölümü İçerme Durumu

Kitaplarda Ölçme-Değerlendirme Bölümleri		Durum		
		Hitit	Gazi	Dilset
E. İ.	Metin Başlı Hazırlık Sorularıyla Metin Altı Anlama ve Kavrama Soruları	E	E	E
	Çalışma Kitabı Etkinlik İçi Değerlendirme	E	E	E
Ü. S.	Temanın Tamamını Kapsayacak Şekilde Farklı Soru Türlerinden Oluşan Bağımsız Ölçme-Değerlendirme Bölümü	H	H	E

(E = Evet İçeriyor; H = Hayır İçermiyor; Y = Yetersiz)

Ankara ve Gazi TÖMER’de kullanılan kitaplarda, işlenecek metinle ilgili olarak hazırlık, metin altı anlama ve kavrama soruları ile etkinlik içi değerlendirme çalışmalarına yer verilmiştir. Ancak, kitaplarda tema sonu ölçme-değerlendirme bölümleri bulunmamaktadır. Yalnız Ankara TÖMER’de kullanılan Hitit ders ve çalışma kitaplarının 8 ve 16. temaları *Neler Öğrendik?* başlığı altında düzenlenerek süreçte o ana kadar işlenen konularla ilgili edinimlerini ölçen sorulara yer verilmiştir. Gazi TÖMER tüm konuları içine alan ve her seviyedeki öğrencilerin kullanabileceği ayrı bir Türkçe Deneme Sınavları kitabı hazırlatmıştır. Dilset’e ait hem ders kitabında hem de çalışma kitabında öğrencilerin temel dil becerilerini edinme durumlarını belirlemede kullanılacak etkinlik içi ve tema sonu ölçme-değerlendirme bölümleri bulunmaktadır (Öztürk, vd., 2005 a: 13, 21, 29...); (Öztürk, vd., 2005 b: 8, 19, 32...).

Çizelge 4. Ders Kitaplarının Etkinlik İçi (Hazırlık ve Metin Altı Soruları) ve Tema Sonu Ölçme-Değerlendirme Bölümlerinde Yer Alan Soruların Öğrenme Alanlarına Dağılım Durumu

Etkinlik İçi ve Tema Sonu Ölçme - Değerlendirme Bölümündeki Soruların Öğrenme Alanlarına Dağılımı	Durum					
	Hitit		Gazi		Dilset	
	E. İ.	Ü. S.	E. İ.	Ü. S.	E. İ.	Ü. S.
Anlama Öğrenme Alanı: <i>Okuma</i>	E	E	E	E	E	E
Anlama Öğrenme Alanı: <i>Dinleme</i>	E	Y	E	Y	E	E
Anlatma Öğrenme Alanı: <i>Konuşma</i>	E	E	E	E	E	E
Anlatma Öğrenme Alanı: <i>Yazma</i>	E	Y	E	E	E	E
Dil Bilgisi	E	E	E	E	E	E

(E = Evet Var; H = Hayır Yok; Y = Yetersiz)

Ankara ve Gazi TÖMER’de kullanılan ders kitaplarındaki etkinlik içi değerlendirme amaçlı soruların anlama ve anlatma öğrenme alanlarıyla bu alanlara ait temel dil becerilerine yönelik olduğu görülmüştür. Dilset’in ders ve çalışma kitaplarında etkinlik içi değerlendirmede olduğu gibi tema sonunda verilen bağımsız ölçme-değerlendirme bölümlerinde de dil becerilerine yönelik soruların bulunduğu görülmektedir. Ankara TÖMER’de kullanılan Hitit ders kitaplarında dil bilgisi sorularının diğer dil becerilerine yönelik sorulardan üç-dört kat fazla yer almış olduğu görülmüştür. Gazi TÖMER’de kullanılan ders kitabının her bölümünde okuma, dinleme, konuşma ve yazma becerileri için dört etkinlik yanında dinleme becerisi için bölüm sonunda ayrı bir dinleme metni ve etkinliğine yer vermiştir. Bu durumun tümleşik dil becerilerinin eşit biçimde sorgulanması ilkesine uymadığı düşünülmektedir.

Çizelge 5. Ders Kitaplarının Etkinlik İçi (Hazırlık ve Metin Altı Soruları) ve Tema Sonu Ölçme-Değerlendirme Bölümlerinde Soru Çeşitlilik Durumu

Etkinlikler Kısmında Sorulan Metin Altı Sorular ile Tema Sonu Ölçme-Değerlendirme Bölümündeki Soruların Türü	Soru Çeşitlilik Durumu		
	Hitit	Gazi	Dilset
Açık Uçlu	E	E	E
Boşluk Doldurmalı	E	E	E
Eşleştirmeli	E	E	E
Çoktan Seçmeli	E	E	E
Doğru – Yanlış; Evet - Hayır Türü	E	E	E
Diğer (5N 1K, Bulmaca Doldurma, Anlam Çözümüme, Grafik Yorumlatma, Neden / Çünkü... vb. Soru Türü)	E	Y	E

(E = Evet Var; H = Hayır Yok; Y = Yetersiz)

Ders kitaplarının hem etkinlik içi (hazırlık- metin üstü ve metin altı soruları) hem de tema sonu bağımsız ölçme-değerlendirme bölümlerinde soru çeşitlilik durumlarına bakıldığında her üç kitabın da farklı soru türlerini kullandığı görülmektedir. Kavram haritası oluşturma, cümle, diyalog... tamamlatma, resim yorumlatma, proje çalışmalarına yönlendirme, kendi dilinizle ifade ediniz vb. türü sorularla ölçme-değerlendirme çalışmalarının zenginleştirilmesi önemli bir özellik olarak görülmüştür. Özellikle Dilset Yayınevinin hazırlamış olduğu ders ve çalışma kitaplarının ölçme-değerlendirme etkinliklerinde öğrencilerin dikkatlerini çekecek, etkinliklere istekle katılmalarını sağlayacak farklı uygulamalara yer verilmiştir. Örneğin, sorular arasında alışılmışın dışında soru tipleri olan bulmaca doldurma, gizlenmiş kelimeyi bulma, diyalog oluşturma, sınıflama, cümle içinde kullanma, yeni-

den düzenleme, kavram haritası tamamlama, 5N 1K, Neden / Çünkü..., verilen cevaba uygun soru oluşturma, resim, grafik yorumlama, trafik işaretlerinin anlamlarını söyleme ve yazma vb. farklı soru türü bulunmaktadır (Öztürk, vd. 2005 b: 8, 27, 28, 98...).

Gazi TÖMER’de kullanılan Türkçe kitaplarının etkinlik içinde çoktan seçmeli sorular yanında doğru-yanlış, boşluk doldurmalı, farklı kelimelerle yeniden ifade etme vb. soru türleri bulunmaktadır. Ancak, bağımsız olarak hazırlanan *Türkçe Deneme Sınavları* adlı kitapta çoğunlukla çoktan seçmeli, nadiren de boşluk doldurmalı ve yeniden ifade etmeye dayalı sorular kullanılmıştır. Gazi TÖMER’de kullanılan Türkçe deneme sınavı kitabıyla öğrencilerin dil becerilerini edinme ve günlük yaşamda kullanma yeterliliklerini belirlemekten çok, yabancı öğrencilerin TCS-YÖS sınavlarında başarı göstermeleri için test tekniği geliştirme amacının ön planda olduğu anlaşılmaktadır. Ankara TÖMER’de kullanılan Hitit Türkçe ders ve çalışma kitaplarında doğru-yanlış, çoktan seçmeli ve boşluk doldurmalı soru tipleri yaygın bir biçimde kullanılmıştır. Bu da öğrencilerin öğrendiklerini birçok açıdan ölçme anlamına gelmektedir.

Çizelge 6.1 Etkinlik İçi/Tema Sonu Ölçme-değerlendirme Sorularının Bilişsel Alan Basamaklarına Göre Dağılımı

İncelenen Soru, Soru Grubu ya da uygulamanın Bulunduğu Kitap / Yeri ve Soru Türü	Hitit		Soru, Soru Grubu ya da Değerlendirme Amaçlı Etkinlik Sayısının Dağılımı	
	Ders Kitabı		N	%
	Bilişsel Alan Basamaklarına Yönelik Soru Türü			
Bilişsel Alan Basamakları	Bilgi	Doğru-Yanlış, boşluk doldurma, çoktan seçmeli, eşleştirmeli...	47	17,5
	Kavrama	Okunan ya da dinlenen metne göre yanıtlanan metin altı soruları, açık uçlu sorular	55	20,5
	Uygulama	Dinlenen bilgilere göre metin düzeltme, farklı biçimde ifade etme, kompozisyon yazma, diyalog oluşturma, cümle / diyalog / yarım bırakılan öykü.. vb. tamamlama	138	51,0
	Analiz - Sentez	İlişkilendirme, duruma uygun örnek bulma, ...incele - öğren / yap, tartışmaya yönlendirme...	7	2,5
	Değerlendirme	Sebebiyle birlikte açıklama, duruma uygun ifade kullanma, tanıtım konuşması yapma, verilen durum / nitelik üzerine konuşma ve yazma, sizce... şeklinde başlayan sorular	23	8,5
Toplam			270	100

Çizelge 6.2 Etkinlik İçi/Tema Sonu Ölçme-Değerlendirme Sorularının Bilişsel Alan Basamaklarına Göre Dağılımı

İncelenen Soru, Soru Grubu ya da uygulamanın Bulunduğu Kitap / Yeri ve Soru Türü		Gazi			
		Ders Kitabı			
		Bilişsel Alan Basamaklarına Yönelik Soru Türü			
				Soru, Soru Grubu ya da Değerlendirme Amaçlı Etkinlik Sayısının Dağılımı	
				N	%
Bilişsel Alan Basamakları	Bilgi	Doğru-yanlış, boşluk doldurma, çoktan seçmeli, eşleştirmeli, eş-zıt anlamlısını bulma, yazım / noktalama yanlışını düzeltme.	74	21,4	
	Kavrama	Okunan ya da dinlenen metinle ilgili metin altı sorularını yanıtlama, açık uçlu, eşleştirmeli, doğru-yanlış... türü sorular	73	21,1	
	Uygulama	Yazım / noktalama yanlışını düzeltme, farklı kelimelerle ifade etme, boşluk doldurma, cümle, diyalog, öykü tamamlama, diyalog oluşturma, tek/iki cümle şeklinde ifade etme.	157	45,5	
	Analiz - Sentez	Metin içinden istenilen dil bilgisi unsurunu seçme, boşluğu istenilen dil bilgisel yapı (edat, bağlaç vb.) ile tamamlama, tartışmaya yönlendirme...	38	11,0	
	Değerlendirme	Yorum yapma, yanlışları bulma ve düzeltme...	3	1,0	
Toplam			345	100	

Çizelge 6.3 Etkinlik İçi/Tema Sonu Ölçme-değerlendirme Sorularının Bilişsel Alan Basamaklarına Göre Dağılımı

İncelenen Soru, Soru Grubu ya da uygulamanın Bulunduğu Kitap / Yeri ve Soru Türü		Dilset			
		Ders Kitabı			
		Bilişsel Alan Basamaklarına Yönelik Soru Türü			
				Soru, Soru Grubu ya da Değerlendirme Amaçlı Etkinlik Sayısının Dağılımı	
				N	%
Bilişsel Alan Basamakları	Bilgi	Doğru-yanlış, boşluk doldurma, çoktan seçmeli, eşleştirmeli...	63	22,4	
	Kavrama	Okunan ya da dinlenen metinle ilgili metin altı sorularını yanıtlama, açık uçlu, eşleştirmeli, doğru-yanlış. Çoktan seçmeli sorular.	67	24,0	
	Uygulama	Çağrışım (kavram) haritası oluşturma, cümle, diyalog vb. tamamlama, karışık kelimelerden anlamlı cümle oluşturma, diyalog oluşturma, diyalogu tekrarlatma, farklı kelimelerle ifade etme, kelime türetme, resim yorumlatma, proje çalışmalarına yönlendirme, kendi dilinizle ifade ediniz... türü sorular.	101	35,9	
	Analiz - Sentez	Tablodan kelime bulma, bulmaca doldurma, uygun başlıklar altında sınıflama, sebebini açıklama...	17	6,0	
	Değerlendirme	Cevaba uygun soru oluşturma, verilen sözle ilgili yorum yapınız, tanıtırız, türü performans görevi, işaret, tablo, resim vb. yorumlama, anketi doldurma, kendinize göre yanıtlayınız/doldurunuz... türünde etkinlikler	33	11,7	
Toplam			281	100	

İncelenen kitaplarda soru, soru grubu ya da değerlendirme amaçlı etkinliklere bakıldığında bilişsel alanın uygulama basamağında yoğunlaştığı görülmektedir. Uygulama basamağına yönelik soru, soru grubu ya da değerlendirme amaçlı etkinlik sayısının tüm basamaklara yönelik toplam sayıya oranı Ankara TÖMER’de kullanılan Hitit’te 138 / 270, Gazi’de 157 / 345 ve Dilset’te 101 / 281’dir. Soru, soru grubu ya da değerlendirme amaçlı etkinliklerin uygulama basamağında bu şekilde yoğunlaşmasıyla öğrencilerin hedeflenen dil kazanımlarını edinme düzeylerinin uygulamalı olarak belirlenmesi ile öğrenilen bilgilerin beceriye dönüştürülmesine fırsat tanınmış olmaktadır. Gazi TÖMER’de kullanılan Türkçe kitabında yazım, noktalama ve dil bilgisel yapılarla ilgili uygulamaların çokluğu, Ankara TÖMER’de kullanılan Hitit ve Dilset Yayınevinin Türkçe kitaplarında dinlenen metin üzerinde dil becerilerine yönelik çalışmaların farklı etkinliklerle yürütülmesi dikkat çekmiştir. Ankara TÖMER’de kullanılan Hitit ve Dilset Yayınevinin Türkçe kitaplarında bilişsel alan alt basamaklarından değerlendirme basamağına yönelik soru ve uygulamaların fazlalığı, öğrenci öz yeterliliklerinin oluşmasına katkı sağlayacağından olumlu olarak değerlendirilmiştir.

Çizelge 7. Ders Kitaplarının Tema Sonu Ölçme-Değerlendirme Çalışmalarını Metin Aracılığı ile Yürüterek Türkçenin Doğru ve Etkin Kullanımını Sağlayacak Yeterli Etkinlik ve Alıştırmalara Yer Verme Durumu

Tema Sonu Ölçme-Değerlendirme Çalışmalarını Metin Aracılığı ile Yürütme	Yayınevi	Durum
Etkinlik İçinde Olduğu Gibi Tema Sonu Ölçme-Değerlendirme Çalışmalarında Metin Kullanılıyor mu?	Hitit	H
	Gazi	H
	Dilset	Y

(E = Evet Metin Kullanılıyor; H = Hayır Metin Kullanılmıyor; Y = Yetersiz)

Örnekleme alınan üç yayınevi de kitaplarındaki okuma, dinleme, konuşma, yazma becerileriyle dil bilgisi öğrenme alanına yönelik bilgileri kazandırmaya yönelik etkinlik çalışmalarını bir metin üzerinde yürütmektedirler. Söz konusu bilgi ve becerilerin kalıcılık ve günlük yaşamda kullanılabilmesi için metin aracılığı ile edindirilmesi yararlı bir tutum olarak görülmektedir. Metinle ilgili sorular genellikle ya metnin anlaşılıp anlaşılmadığını belirlemeye yönelik anlama, kavrama ve yorumlama sorusu ya da herhangi bir dil bilgisel yapının işlevini metin aracılığı ile sezdirebilmeye ve işlevsel olarak kullanmaya yöneliktir. Tıpkı etkinlik içinde olduğu gibi tema sonu ölçme-değerlendirme çalışmalarının da metin aracılığı ile yürü-

tülmesi yararlı olacaktır. Bağımsız tema sonu ölçme-değerlendirme bölümü içeren Dilset Yayınevinin dil bilgisi kitabında nadiren metin kullanılmıştır. Buna rağmen tüm kitapların tema sonu ölçme-değerlendirme çalışmalarını metin aracılığı ile yürütme durumu yetersiz olarak değerlendirilmiştir.

Çizelge 8. Ders Kitaplarının Tema Sonu Ölçme-Değerlendirme Bölümünde Yer Alan Sorulara Ait Yanıt Anahtarı Bulundurma Durumu

Tema Sonu Ölçme-Değerlendirme Bölümünde Yer Alan Sorulara Ait Yanıt Anahtarı Bulundurma	Y. Evi	Durum			
		DK	ÇK	DBK	DSK
Tema Sonu Ölçme-Değerlendirme Bölümünde Yer Alan Sorulara Ait Yanıt Anahtarı Verilmiş mi?	Hitit	H	H	H	-
	Gazi	H	H	H	E
	Dilset	H	E	E	-

(E = Evet Metin Kullanılıyor; H = Hayır Metin Kullanılmıyor; Y = Yetersiz)

Örnekleme alınan ders, çalışma ve dil bilgisi kitaplarının tema sonu ölçme-değerlendirme bölümünde yer alan sorulara ait yanıt anahtarı verilmemiştir. Yalnızca Gazi TÖMER’de kullanılan Türkçe ders kitaplarına paralel olarak ayrıca hazırlanmış *Türkçe Deneme Sınavları* adlı kitapta yer alan sorulara ait yanıt anahtarı kitap sonunda verilmiştir (Gazi, 2006 c: 149-152). Ders kitaplarında yer alan ölçme-değerlendirme sorularının yanıt anahtarlarının verilmemesi bir eksikliklerdir. Bu eksiklik ders kitaplarının öğretimi bireysileştirmesi ilkesine karşıt bur durum sergilemektedir.

7. Sonuç ve Öneriler

7.1. Sonuçlar

Ankara TÖMER’de kullanılan Hitit Türkçe ders kitapları ve Gazi TÖMER’de kullanılan Türkçe kitaplarında işlenecek metinle ilgili hazırlık, metin altı anlama ve kavrama soruları ile etkinlik içi değerlendirme çalışmalarına yer verilmiştir. Ancak, kitaplarda tema sonu ölçme-değerlendirme bölümleri bulunmamaktadır. Gazi TÖMER, her seviyedeki öğrenciler için ve her temaya yönelik olarak hazırlanmış olduğu ayrı bir Türkçe Deneme Sınavları kitabı hazırlamıştır. Dilset Yayınevine ait hem ders kitabında hem de çalışma kitabında öğrencilerin temel dil becerilerini

edinme durumlarını belirlemede etkinlik içi ve tema sonu ölçme-değerlendirme bölümleri bulunmaktadır.

Ankara TÖMER’de kullanılan Hitit Türkçe ders kitapları ve Gazi TÖMER’de kullanılan ders kitaplarındaki etkinlik içi değerlendirme bölümleriyle, Dilset Yayınevinin ders ve çalışma kitaplarındaki etkinlik içi ve tema sonu ölçme-değerlendirme bölümlerinde anlama ve anlatma öğrenme alanlarıyla bu alanlara ait temel dil becerilerinin hepsine yönelik soru olduğu görülmüştür. Ankara TÖMER’de kullanılan Hitit ders kitaplarında dil bilgisi öğrenme alanına ait sorularının temel dil becerilerine yönelik sorulardan üç-dört kat fazla yer almıştır. Genel olarak ders kitaplarının etkinlik içi ve tema sonlarında yer alan soruların temel dil becerilerine dağılımının dengeli olduğu ve işlenen konularla örtüştüğü görülmektedir.

Ders kitaplarının hem etkinlik içi (hazırlık-metin üstü ve metin altı soruları) hem de tema sonu ölçme-değerlendirme bölümlerinde soru çeşitlilik durumlarına bakıldığında her üç kitabın da farklı soru tiplerini kullandığı görülmektedir. Özellikle Dilset Yayınevinin hazırlamış olduğu ders ve çalışma kitaplarının ölçme-değerlendirme etkinliklerinde bulmaca doldurma, gizlenmiş kelimeyi bulma, diyalog oluşturma, sınıflama, cümle içinde kullanma, yeniden düzenleme, kavram haritası tamamlama, 5N 1K, neden / çünkü..., verilen cevaba uygun soru oluşturma, resim, grafik yorumlama, trafik işaretlerinin anlamlarını söyleme ve yazma vb. alışılmışın dışında farklı soru türü bulunmaktadır (Öztürk, vd. 2005 b: 8, 27, 28, 98...). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan ders kitaplarının etkinlik içi ve tema sonlarında yer alan soruların çeşitlilik, seviyeye uygunluk, anlaşılma vb. yönlerden hedef kitlenin seviyesine uygun olduğu belirlenmiştir.

Örnekleme alınan üç yayınevi de temel dil becerilerine yönelik etkinlik çalışmalarını metin aracılığıyla gerçekleştirmektedirler. Ancak çalışmaların metin aracılığıyla yürütülmesi yanında öğrencilerin bu becerileri edinme durumları belirlenirken değerlendirme aşamasında metinden yeterince yararlanılmamıştır.

Soru, soru grubu ya da değerlendirme amaçlı etkinlikler bilişsel alanın tüm basamaklarına yönelik olmakla birlikte uygulama ve değerlendirme basamağında yoğunlaştığı görülmüştür.

Tema sonu ölçme-değerlendirme bölümünde yer alan sorulara ait yanıt anahtarları verilmemiştir. Yalnızca Gazi TÖMER *Türkçe Deneme Sınavları* adlı kitap

sonunda soruların yanıt anahtarları verilmiştir. Bu durum ders kitaplarının öğretimi bireyselleştirme ilkesine aykırıdır.

Genel olarak ifade etmek gerekirse, incelenen ders kitapları ölçme-değerlendirme bölümlerinde yer alan farklı tekniklerle öğrencilerin dil becerilerini edinme ve bu becerileri kullanma düzeyleri belirlenmektedir. Bu yönüyle ders kitapları, içerdikleri ölçme-değerlendirme bölümleriyle dil öğretim sürecinin her aşamasında işleyişe katkı sağladığı ve hedef kitlenin temel dil becerilerini edinmelerinde önemli bir işlevi yerine getirdiği söylenebilir.

7.2. Öneriler

Belli bir konu çerçevesinde birkaç metnin bir arada kullanılmasıyla oluşturulan ve kendi içinde bir bütünlüğü bulunan bağımsız bölümler *tema* kavramı ile adlandırılmalı, Türkçe ders kitaplarında bu konuda bir birlik sağlanmalıdır.

Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan ders kitaplarında etkinlik içi değerlendirme çalışmalarına ek olarak bağımsız tema sonu ölçme-değerlendirme bölümleri bulunmalıdır. Konuların öğretiminden sonra hedef kitlenin dil edinim seviyelerinin belirlenmesinde ders ve çalışma kitabına paralel olarak hazırlanmış ayrı bir ölçme değerlendirme kitabı kullanılabilir. Ancak bu kitap sadece çoktan seçmeli soru türünün kullanıldığı kitap olmamalıdır. Öğrencileri belli sınavlara hazırlayan Türkçe öğretim merkezleri, öğrenen konumundaki bireylerin yabancı dil olarak öğrendikleri Türkçeyi günlük yaşamda da kullanacakları gerçeğini göz önünde bulundurarak hazırlayacakları kitapları ve bu kitapların ölçme-değerlendirme bölümlerini farklı uygulamalarla hazırlamaları gerekmektedir.

Kitaplarda (özellikle Hitit) dil bilgisi öğrenme alanıyla ilgili sorulara temel dil becerilerine yönelik sorulardan üç-dört kat fazla yer verilmiştir. Dil öğretim çalışmaları bütünlük ilkesi çerçevesinde yürütüldüğü gibi dil bilgisi öğrenme alanına yönelik edinimler de diğer becerilerle eşgüdüm içerisinde ölçülüp değerlendirilmelidir.

Ders kitaplarının etkinlik içi ve tema sonu ölçme-değerlendirme bölümlerinde farklı soru türlerine yer verildiği görülmüştür. Ancak, incelenen kitaplarda metin altı sorulara ek soru oluşturma, tartışmaya, farklı amaçla yeni ve özgün çalışma kâğıdı kullanmaya yöneltme vb. bütünlüğü ve pekiştirici çalışmalara da yer verilmelidir.

Öğrencilerin hedeflenen kazanımları edinme durumu etkinlik içi uygulamalarda olduğu gibi tema sonu ölçme-değerlendirme bölümlerindeki çalışmalar da metin aracılığı ile yürütülmelidir.

İncelenen ders kitaplarının ölçme-değerlendirme bölümlerindeki soru, soru grubu ya da uygulamalar bilişsel alanın tüm basamaklarına yönelik olmalıdır.

İşleyiş sürecindeki metnin içeriğiyle etkinlik içi ve tema sonu değerlendirme çalışmalarının içeriği örtüşmelidir. Bir başka deyişle tema sonu değerlendirme bölümündeki sorular işlenen tüm konuları kapsamalı ve sürecin değerlendirilmesinde farklı etkinliklere yer vererek uygulama içerisinde öğrencilerin kazanımları edinme durumları belirlenmelidir.

Ders kitaplarının öğretimi bireyselleştirme işlevini yerine getirebilmesi için tema kapsamında yer alan sorulara ait yanıt anahtarları ya ilgili kitap sonunda ya da ayrı bir kitapçık şeklinde verilmelidir.

KAYNAKÇA

- Aydın, Özgür (1996), *Yabancı Dil Olarak Türkçe Dil Bilgisi Öğretimi Üretgen Dönüşümlü Dil Bilgisi Kuramının Kısa Bir Tanıtımı*, Ankara.
- Demircan, Ömer (1990), *Yabancı Dil Öğretim Yöntemleri Dil Bilimleri Öğrenme ve Öğretme Yolları, Yabancı Dil Öğretim Yaklaşım ve Yöntemleri*, Can Ofset, İstanbul.
- Demirel, Özcan (1993), *Yabancı Dil Öğretimi İlkeler, Yöntemler, Teknikler* (3. Basım), Usem Yayınları - 6, Ankara.
- Demirel, Özcan (2000), *Plandan Uygulamaya Öğretme Sanatı*, Pegem A Yayıncılık, Ankara.
- Halis, İsa (2002). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme* Nobel Yayınları, Ankara.
- Küçükahmet, Leyla (2003), *Konu Alanı Ders Kitabı İnceleme Kılavuzu*, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- Sever, Sedat (2007), *Türkçe Öğretiminde Sanatsal Bir Uyarın Olarak Karikatürün Kullanılması* VI. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu – Bildiriler, s. 222-229, Eskişehir.
- Tosun, Cengiz (2005), *Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretilmesi* Journal of Language and Linguistic Studies Vol.1, No.1, April.

İNCELENEN KİTAPLAR

- Hitit (2002 a), *Yabancılar İçin Türkçe 2* Ankara Üniversitesi TÖMER Yayını. Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara.
- Hitit (2002 b), *Çalışma Kitabı 2* Ankara Üniversitesi TÖMER Yayını. Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara.
- Gazi (2006 a), *Yabancılar İçin Türkçe 2* Gazi Üniversitesi TÖMER Yayını, (2. Basım), Uyum Ajans, Ankara.
- Gazi (2006 b), *Yabancılar İçin Türkçe Dil Bilgisi* Gazi Üniversitesi TÖMER Yay. (2. Basım), Uyum Ajans, Ankara.
- Gazi (2006 c), *Yabancılar İçin TCS – YÖS Türkçe Deneme Sınavları (2006)*, Gazi Üniversitesi TÖMER Yayını, Gözdem Ofset, Ankara.
- Öztürk, T.; Akçay, S.; Yiğit, A.; Taşdemir, E.; Başak, S. (2005 a), Yeni Öğrenenler İçin Gökkuşluğu *Türkçe Ders Kitabı 2*, Dilset Yayınları, İstanbul.
- Öztürk, T.; Akçay, S.; Yiğit, A.; Taşdemir, E.; Başak, S. (2005 b), Yeni Öğrenenler İçin Gökkuşluğu *Türkçe Çalışma Kitabı 2*, Dilset Yayınları, İstanbul.
- Öztürk, T.; Akçay, S.; Yiğit, A.; Taşdemir, E.; Başak, S.; Demir, H.; Kaya, A. (2005 c), Yeni Öğrenenler İçin Gökkuşluğu *Türkçe Dil Bilgisi 2*, Dilset Yayınları, İstanbul.